

POSUDEK OPONENTA K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI

Název práce: Svatohubertská mše a její místo v současném liturgickém životě ŘKC

Jméno autora: Jan Senft

Oponent: ThDr. Dalibor Jiří Vik, Ph.D.

V Praze, 11.1.2024

Autor předkládá ve své práci téma liturgické praxe tzv. „svatohubertské mše“, která svým charakterem patří mezi mše votivní a v bohoslužebném životě ŘKC má specifické postavení i průběh. Jedná se o téma dosud v naší literatuře nezpracované, což pro oponenta vždy znamená zpozornět. Novátorská témata bývají dvojsečná: míváme zpravidla co do činění buď s prací podprůměrnou, nebo naopak nadprůměrnou (což bývá méně časté). Jsem potěšen, že mohu zkonstatovat, že předkládaná práce představuje spíše ten druhý případ. Toto tvrzení lze podepřít několika z mého pohledu výraznými momenty.

Zprvové, nedostatek pramenné literatury pro autora neslouží jako výmluva zakrývající vlastní badatelskou lenost, jak bohužel někdy vidáme. Autor si zde poradil naopak poměrně vynalézavě, když ke zvolenému tématu skloubil dostupné primární prameny nejen písemné, ale také vizuální a audiovizuální povahy, doplněné o vlastní observaci *in situ*.

Zadruhé, problematickou u podobných prací bývá zpravidla také metodologie. Tu autor rozluštil rovněž způsobem kreativním, a totiž aplikací některých pozorovacích principů francouzského sociologa a filozofa vědy Bruna Latoura. Pro účely své práce si vypůjčil především Latourův koncept čtení obrazu prostřednictvím „zprostředkovatelů“. V závěru práce pak volně přechází do pokusu o uplatnění fenomenologické (či lépe řečeno fundamentálně-ontologické) analýzy. Touto optikou autor nahlíží unikátní prvky svatohubertské mše (výzdoba chrámového prostoru, obětní dary, jelen na márách, přítomnost myslivců, lovecké rohy), což mu umožňuje zabývat se výhradně specifickými odlišnostmi (*differentia specifica*) tohoto fenoménu – to má pozitivní vliv zejména na výsledný celkový tvar práce.

Zatřetí, zřejmě právě zejména díky zvolenému přístupu působí práce promyšleným a kompaktním dojmem, takže vykazuje i jisté kvality literárně-estetické, forma a obsah jsou v rovnováze, stejně tak jednotlivé části práce jsou vzájemně proporcčně přiměřené. Lapidárně řečeno: autor ví, co chce říct, neplýtvá vycpávkovým materiálem, jde rovnou k věci a své myšlenky adekvátně strukturuje, což v daném typu kvalifikační práce kvitují s povděkem. Práce je čtivá, její jazyková úroveň je odpovídající až velmi dobrá – i když drobné překlepy se občas vyskytnou, je jich ovšem pomálu (např. s. 12, ř. 3 odspodu; s. 13, ř. 3 shora, s. 22, ř. 6 shora apod.).

Oponentské výtky mám v zásadě tři. První směřuje k občasným drobným přehlédnutím z nedbalosti či nepozornosti (tak např. jméno citovaného filozofa Palouše je nejspíš Radim,

nikoli Ivan, viz s. 25; potulný myslivec není myslím „fakír“, ale „facír“, odvozené z německého „vazieren“, viz s. 41).

Druhá se týká pasáží, které stopují předkřesťanské náboženské motivy, související se „zprostředkovateli“ svatohubertské mše (např. kapitoly 3.1, 3.2 ad.). Na jednu stranu je sympatické, že autor shromáždil celou paletu religionistických paralel, na druhé straně působí tyto části trochu neuspořádaně, ba místy arbitrárně – jedná se spíš o jakýsi nahodilý výčet analogií, které jsou sice samy o sobě zajímavé, ale jejich příbuznost (např. genetická, historická) se dále nijak nevykazuje ani neproblematizuje. Právě v těchto pasážích se autor přibližuje spíš stylu esejistickému či populárně naučnému. Pokud by se jednalo o vyšší typ kvalifikační práce, bylo by zapotřebí metodologickou část ještě lépe precizovat, aby bylo čtenáři jasné, na co se vlastně spolu s autorem „díváme“.

Třetí a poslední výtka se týká užití sekundární literatury, která měla být dle mého názoru v některých případech rozhodně volena uvážlivěji. Soudím například, že vhodným historickým pramenem ke christianizaci Merovejců a počátkům Francké říše asi nebude Lepařův *Všeobecný dějepis k potřebě žáků na vyšších gymnasiích československých* z roku 1878. Rovněž za reprezentativní pramen raně novověkého grimoáru *Lemgeton* lze jen stěží chápat přepracování Aleistera Crowleyho z roku 1904. Největší rozpaky ovšem budí skutečnost, že reálie k severské mytologii jsou citovány z internetových stránek norského metalového hudebníka a propagátora vlastní smyšlené verze starogermánského synkretismu. Běží nejen o akademický lapsus (užití zcela nerelevantního zdroje), ale vzhledem ke kulturně-historickým souvislostem (autor citovaných internetových stránek byl v 90. letech odsouzen za úkladnou vraždu a vypálení třech historicky cenných dřevěných kostelů) potenciálně i o otázku dobrého vkusu a mravů, kterou by student měl při psaní kvalifikační práce a výběru zdrojů vzít do úvahy. Uvedení daného zdroje nadto postrádá jakékoli věcné opodstatnění, základní reálie k severské mytologii se dají citovat z desítek či stovek položek akademicky relevantní literatury, slovníků apod.

Shrnutí: Práci jako celek hodnotím jako nadprůměrnou a zasluhující hodnocení výborně (1). Autor v sobě nese určitý příslib talentu pro akademické psaní, který by se potenciálně mohl (a myslím, že dokonce i měl) dál rozvíjet. Zvolil zajímavé a neotřelé téma, které pojednal originálním způsobem při zachování čtivosti a spádu předloženého textu. Dokážu si představit, že zájemce o danou problematiku text doslova nadchne. Jakožto oponent však navržené kladné hodnocení nekompromisně podmiňuji obhajobou, při níž by se autor měl jasně vyjádřit k volbě problematického zdroje a zároveň doložit znalost jiných, akademicky relevantních sekundárních pramenů k tématice severské mytologie (jejich soupis autor přinese k obhajobě v písemné podobě a připojí se k protokolu o vykonání obhajoby). Bez provedené nápravy práci z mého hlediska nelze akceptovat.